

dostává do jeho dispozice. Je nerozhodné, že pachatel jednal v zastoupení jiného.

(Rozh. ze dne 25. října 1937, Zm I 693/37.)

Obžalovaný A., zaměstnaný u obchodníka se starým železem N., kupoval po dobu více než pěti měsíců od spoluobžalovaného B., nemajetného dělníka, zaměstnaného u firmy P., nové, nepoužité železné roury, a to ve značném množství a ani ne za polovinu jejich skutečné hodnoty. B. odcizoval tyto roury své zaměstnavatelce. A. se v trestním řízení hájil, že roury kupoval pro svého zaměstnavatele a v jeho zastoupení. Soud první stolice uznal obžalovaného A. vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186 a), b) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného.

Z d ů v o d ů :

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř. vytýká stížnost, že obžalovaný A. jednal v zastoupení N. a že tedy roury »na se nepřevedl«, když je pro N. nakupoval. Leč pojem »na sebe převedení« nelze vykládati tak úzce, jak to činí zmateční stížnost, neboť pod tento zákonný znak spadá každá činnost pachatelova, jíž se dostává kradená neb zproštěná věc do jeho disposiční moci, při čemž nerozhoduje, že v souzeném případě jednal v zastoupení svého zaměstnavatele.

Nehledě však k tomu, mohlo by jíti v souzeném případě o prošantročení, t. j. opatřování odbytu věci, totiž koupí věci kradené pro jiného za účelem dalšího prodeje, tedy o čin stejně trestný jako na se převedení věci kradené.

Kdyby se přisvědčilo zmateční stížnosti, že tu nejde o »na se převedení«, nastoupil by tu jiný znak zločinu podle § 185 tr. z., totiž prošantročení. Ježto pak zločin podle § 185 tr. z. je stejně trestný, ať byl spáchán ukrýváním nebo na se převedením neb prošantročením, není tu podmínka § 281, 1. odst. tr. ř., totiž stížnost není provedena ve prospěch obžalovaného.

Čís. 6017.

Právní domněnka o dlužníkově vůli, obsažená v § 1416 obč. zák., neplatí pro obor práva trestního.

Nelze mluvit o vědomě protiprávní dispozici strženými penězi, zaplatil-li dlužník věřiteli, který mu s výhradou vlastnictví prodával zboží k dalšímu zcizení, bez bližšího označení více, než činila hodnota takto dodaného zboží, zůstal-li však přes to ještě nedoplatek, ježto část platů byla věřitelem zúčtována podle § 1416 obč. zák. na dřívější dluh za zboží, dodávané dlužníku před tím na pevný účet.

(Rozh. ze dne 26. října 1937, Zm I 788/37.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem zpronevěry podle § 461 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný v odsuzující části a podle § 259, č. 2. tr. ř. zprostil obžalovanou obžaloby, že do roku 1934 v H. zboží svěřené jí do komise firmou M., pokud se týče výtěžek za ně v ceně 1.000 Kč, nikoli však 2.000 Kč přesahující za sebou zadržela a si přivlastnila a že tím spáchala přestupek zpronevěry podle § 461 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 a) a číselně též č. 11 tr. ř., vytýká rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9 a) tr. ř. mylné řešení právních otázek, zda zboží nebo výtěžek za zboží, o něž v souzeném případě jde, byly obžalované svěřeny a zda si obžalovaná část onoho výtěžku vědomě bezprávně přisvojila.

V prvním směru nelze jí přisvědčiti. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaná jako obchodnice, tedy za účelem dalšího zcizení, odebírala od roku 1924 od firmy M. v Š. zboží, které vždy bylo do odběrné knihy zapsáno, že zaplatila na toto zboží okrouhlé sumy jako splátky, ponejvíce při odběru nového zboží, že kupovala zboží s počátku na pevný účet, že však pro zboží od 1. ledna 1931 dodané byla umluvena povaha komisiního zboží a výhrada práva vlastnického (scil. »až do úplného zaplacení«), jak tvrdí svědek M. a nepopírá obžalovaná. Neprávem tu namítá stížnost, že výhrada práva vlastnického byla v případě souzeném pojmově nemyslitelná a vyloučená, ježto šlo o zboží, které se mělo podle vůle stran rozprodávati, takže by se obžalovaná dopustila zpronevěry již pouhým zcizením zboží před úplným jeho zaplacením. Stížnost přehlíží, že v případech koupě věcí prodaných k dalšímu živnostenskému zcizení vyplývá pro kupitele z doložky »až do úplného zaplacení« pro případ zcizení zboží před úplným zaplacením, nebylo-li takové zcizení po vůli věřitelově nepřípustné, jen povinnost odvésti prodávateli smluvnou kupní cenu, takže se v těchto případech kupitel nedopouští zpronevěry již tím, že zboží přes výhradu vlastnického práva pro prodávatele dále prodá, nýbrž teprve tehdy, disponuje-li vědomě protiprávně výtěžkem (srovn. rozh. č. 3489, 4142, 5274 Sb. n. s.). Že v souzeném případě neměla obžalovaná podle dohody soudem nalézacím zjištěné zboží zciziti před úplným zaplacením, stížnost sama netvrdí. Nepochybil tedy nalézací soud, považuje-li v souzeném případě zboží nebo výtěžek za ně obžalovanou dosažený za věc obžalované svěřenou a není proto třeba zabývati se další výtkou vznesenou z téhož důvodu zmatečnosti, že zboží (výtěžek) nelze pokládati za svěřené s hlediska poměru komise, ježto nalézací soud prý neprávem má za to, že tu šlo o zboží dané do komise ve smyslu čl. 360 a násl. obch. zák.

Naproti tomu dlužno přisvědčiti stížnosti v naznačeném směru druhém. Rozsudek zjišťuje na základě výtahu z knih, že obžalovaná dlužila koncem roku 1930 firmě M. za zboží, které odebrala na pevný účet, částku 14.268 Kč 90 h, že v roce 1931 až 1934 — tedy v době, kdy zboží jí bylo předáno s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení — odebrala zboží za úhrnem 33.652 Kč 25 h a že v tomto roce — správně v těchto letech — zaplatila 40.808 Kč 60 h, takže dlužila 31. října 1934 firmě částku 7.112 Kč 55 h, z které by se vlastně měla podle názoru soudu „prvé stolice každým způsobem zodpovídati, ježto platy od 1. ledna 1931 sloužily podle ustanovení § 1416 obč. zák. především ke krytí zbytku dluhu (scil. za zboží na pevný účet odebrané) v částce 14.268 Kč 90 h. Vycházeje z toho názoru dospívá rozsudek ke konečnému zjištění a závěru, že obžalovaná z této částky »v ě d o m ě« zpronevěřila částku převyšující 1.000 Kč a nikoli 2.000 Kč.

Právně namítá stížnost, že ustanovení § 1416 obč. zák. nelze bez dalšího přenášeti do oboru práva trestního, že spíše nutno v souzeném případě za účelem zjištění částky zpronevěřené jediné zkoumati, zda obžalovaná odvedla všechny výtěžky za zpronevěřené zboží firmě M. či zda si je nebo část jich a kterou vědomě a protiprávně přivlastnila nebo za sebou zadržela. Při řešení těchto otázek však použití ustanovení § 1416 obč. zák. nepřichází vůbec v úvahu, neboť upravuje jen pro obor práva civilního řešení otázky, která z více pohledávek věřitelových má se považovati za zaplacenou platem nebo platy dlužníkovými, není-li tu úmluvy mezi stranami. Právní domněnka o vůli dlužníkově v tomto předpisu obsažená neplatí však pro obor práva trestního. Zde se vyžaduje, aby bylo soudem na základě provedených důkazů vysloveno, jednal-li pachatel v úmyslu, jaký vyžaduje příslušná skutková podstata trestného činu. Skutkovou podstatu zpronevěry podle § 183 tr. z. mohou však zakládati jen vědomě protiprávní dispoziční pachatelovy věcmi mu svěřenými. Je na biele dni, že nelze o takové protiprávní dispoziční mluvit při nejmenším tehda, když podle ustanovení občanského zákona nebo podle vůle svěřitelovy nebo s jeho svolením svěřiteli odevzdané výtěžky za svěřené zboží mají se po případě pokládati za placení úroků nebo jistiny pohledávky svěřitelovy v pořadí vytčeném v § 1416 obč. zákona.

Leč netřeba se vůbec zabývatí otázkou, zda u zmíněného postupu obžalované je či není protiprávnost po stránce objektivní, neboť z rozsudkových zjištění vyplývá aspoň to, že tu schází protiprávnost po stránce subjektivní, že si totiž obžalovaná možnou protiprávnost neuvědomila.

Z rozsudkových zjištění totiž vyplývá, že obžalovaná v době, pro kterou odebírala zboží do komise, pokud se týče s výhradou vlastnictví do úplného zaplacení, odvedla firmě M. na penězích mnohem více, než činila cena svěřeného zboží. Předpokládá se, že tu přichází v úvahu § 1416 obč. zák., vychází nalézací soud zřejmě z přesvědčení, že obžalovaná při tom neprojevila, které dluhy mezi tím byly zaplacený.

Dále plyne z oněch zjištění, že jde o starou ženu, která navštěvovala jen obecnou školu, o osobu prosté povahy beze vzdělání, takže mohla při svém obchodování snadno ztratiti přehled. Hledě k těmto okolnostem a k tomu, že se obžalovaná snažila vypůjčiti si peníze na svůj dům, aby uhradila svůj dluh u jmenované firmy, přiznává jí již napadený rozsudek nedostatek vědomí o bezprávnosti jejího jednání, pokud jde o částku 2.000 Kč přesahující, aniž ovšem odůvodňuje, proč obžalovaná měla zmíněné vědomí právě co do částky 2.000 Kč nepřevyšující.

Za uvedených okolností má však zrušovací soud za to, že si stěžovatelka vůbec neuvědomila možnou bezprávnost svého jednání, kdyžť zaplatila více, než činila vůbec cena svěřeného zboží. Schází-li takto subjektivní stránka skutkové podstaty i přestupku zpronevěry, je rozsudek zatížen zmatkem podle § 281, č. 9 a) tr. ř.; bylo proto rozsudek v odsuzující části zrušiti jako zmatečný a obžalovanou podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. ve smyslu § 259, č. 2 tr. ř. zprostiti obžaloby na ni vznesené i ve směru přestupku zpronevěry podle § 461 tr. z.

Čís. 6018.

Orgán vrchnosti požívá ochrany podle zák. čl. XL:1914 již tehdy, je-li f o r m á l n ě oprávněn k příslušnému výkonu; netřeba proto zkoumati, zda v jednotlivém případě byl jeho výkon povolání účelný a nutný.

(Rozh. ze dne 26. října 1937, Zm IV 534/37.)

Městský strážník, byv upozorněn, že A. tropí na tržišti nepřístojnosti a obtěžuje kohosi, vyzval A., aby s ním šel na městský úřad za účelem zjištění totožnosti. A. se po cestě strážníkovi vytrhl a udeřil ho pěstí do prsou; proto musel býti předveden násilím. V trestním řízení A. namítal, že strážník neměl důvodu, aby ho předvedl na městský úřad, takže jeho výkon nebyl po právu. O b a s o u d y n i ž š í c h s t o l i c uznaly A. vinným přečinem násilí proti orgánu vrchnosti podle § 4, odst. 2 zák. čl. XL:1914, ježto zjištěným činem mimo případ shluknutí násilím překážel orgánu vrchnosti v takovém výkonu jeho povolání, který byl po právu, a skutkem mu ublížil při jednání, které plynulo z jeho povolání.

N e j v y š š í s o u d zmatečnĕ stížnost obžalovaného částečně odmítl, částečně zamítl.

Z d ů v o d ů :

Po zákonu z důvodu zmatečnosti podle § 385, čís. 1 a) tr. ř. uplatněná zmatečná stížnost, pokud uvádí, že obžalovaný nejednal úmyslně a že strážník nebyl ve výkonu svého povolání, je bezzákladná.

Zjistil-li odvolací soud, že se obžalovaný z rukou strážníka vytrhl a udeřil ho pěstí do prsou, dospěl ke správnému závěru, že obžalovaný jednal úmyslně.